

Nr 245.

Av herr **Lindhagen**, om avskaffande av de tillfälliga utskotten.

Mången hade trott att de tillfälliga utskotten skulle år 1932 omsider avföras från dagordningen, när detta förordats enhälligt av kommitterade, regeringen och konstitutionsutskottet. Men även här störtades förslaget genom den negativa inställningen från vissa partiledare i första kammaren.

De tillfälliga utskottens avskaffande har krävts under långa tider. De tillkommo som bekant icke alls för de ändamål, som de nu få utfylla. Deras främsta fel är att de blivit en blindtarm i konstitutionen. Om motion väckes i en fråga, som måste gå till ett tillfälligt utskott, får den behandlas bara av en kammare och icke diskuteras i medkammaren annat än om den förra genom ett bifall mer eller mindre till motionen tillåtit det. En sådan ordning innebär ett undervärderande, ja en förolämpning mot själva saken. Ämnen, som handläggas av tillfälliga utskott, äro varken mer eller mindre viktiga än de, som komma till ständiga utskott. Det är oförsvarligt, synes mig, att göra dem till blott en halv riksdagsfråga och förhindra möjligheten till förhandling i båda kamrarna och samtidig behandling. Därigenom förhindras sådana frågor också att falla framåt åtminstone genom olika beslut i båda kamrarna.

Det är här felet med tillfälliga utskott huvudsakligen ligger. De, som intaga negativ ställning även till denna sak, vägra att inlåta sig på nämnda erinran, vilket väl talar för svagheten i deras inställning. Det enda skälet, som upprepas, är att tillfälliga utskotten är till för att uppfostra nykomlingar i riksdagen. Dessa betraktas som ett slags söndagsskoleklass. Till denna unika uppgift lades vid förra riksdagen även en annan. Dessa utskott ha lyckats på senare tiden utverka sig rätt att välja en sekreterare. År 1932 framhölls nu från ledande representativt håll, att detta privilegium borde avskaffas för att ledamöterna i dessa utskott skulle få lära sig skriva själva utan biträde, vilket kunde vara nyttigt för dem. Denna ringaktning för personer, som anses förberedelsevis böra uppfostras för att begripa någonting, har därmed övergått även på de ärenden som de skolat bereda.

Alla, som väljas till riksdagsmän, äro dock mogna män. De ha blivit valda av sina kommittenter i bygderna på grund av förtroende till dem, deras erfarenhet och deras sunda förstånd. I åtskilligt sitta därför med lemmarna i de tillfälliga utskotten inne med möjligheten att begripa många saker bättre än de utkompromissade erfarna riksdagsmännen. Vi ha tidigare haft angenäma erfarenheter därom, men sällan nu. Det är följd av depressionen i det parlamentariska systemet. De våga kanske

icke heller äventyra det lilla personliga anseende, som de kunna ha kvar hos partiledarna genom att stanna i minoritet i kamrarna. Det heder-sammaste är väl dock, synes mig, att stanna i minoritet, om man anser den sak, som avstyrkts av majoriteten, vara riktig.

Emellertid skulle enligt konstitutionsutskottets förslag vid 1932 års riksdag tillfälligt utskott fortfarande kunna tillsättas för ensidig handläggning av ett ärende i allenast en kammare. Detta gäller främst, när frågan angår kammaren enskilt. Men även eljest skall det kunna äga rum »för särskilda undantagsfall». Vilka dessa kunna vara har icke angivits. Det måste vara händelser, då ärendet anses ej böra gå till vare sig ständigt eller särskilt utskott. Möjligen skulle man kunna tänka sig ett fall, då i en kammare väcks en fråga, som saknar sympati i kammaren, men befaras omfattas av medkammaren. Den kammare i vilken frågan blivit väckt skulle då genom hänskjutning till ett tillfälligt utskott hindra att frågan kom fram till medkammaren, som sympatiserade med förslaget. Någon annan händelse har jag ej kunnat utleta. Ett sådant ränkspel är det dock väl ej meningen att uppmuntra. I förhoppning att detta prerogativ stannar vid att vara en blindtarm från en tidigare tillvarelseform må en sådan pappersbestämmelse däremot gärna få stå kvar såsom ett litet minnesmärke.

Konstitutionsutskottets förslag vid 1932 års riksdag om väsentligt avskaffande av de tillfälliga utskotten i sammanhang med en allmän och likvärdig rationalisering genom samtliga ärendenas överförande till de ständiga utskotten bör således återupptagas till dess något liknande gått igenom. Att föregående års riksdag inte ens måktade en sådan liten reform på grund av första kammarmajoritetens negativa inställning till saken är väl ock ett utslag av krisen i det parlamentariska systemet.

På grund härav hemställes,

att riksdagen ville för egen del besluta det av 1932 års konstitutionsutskott föreslagna väsentliga avskaffandet av *de tillfälliga utskotten* i sammanhang med en allmän och likvärdig rationalisering genom samtliga ärendenas överförande till de ständiga utskotten enligt de av utskottet ifrågasatta lydelseerna av § 36 mom. 3 och § 44 riksdagsordningen.

Stockholm den 20 februari 1933.

Carl Lindhagen.